

Human Factors & krisberedskap

Forskningsprojekt: Från passiv mottagare till aktiv resurs i krishanteringssystemet

Anna-Lisa Osvalder

FURUBODA

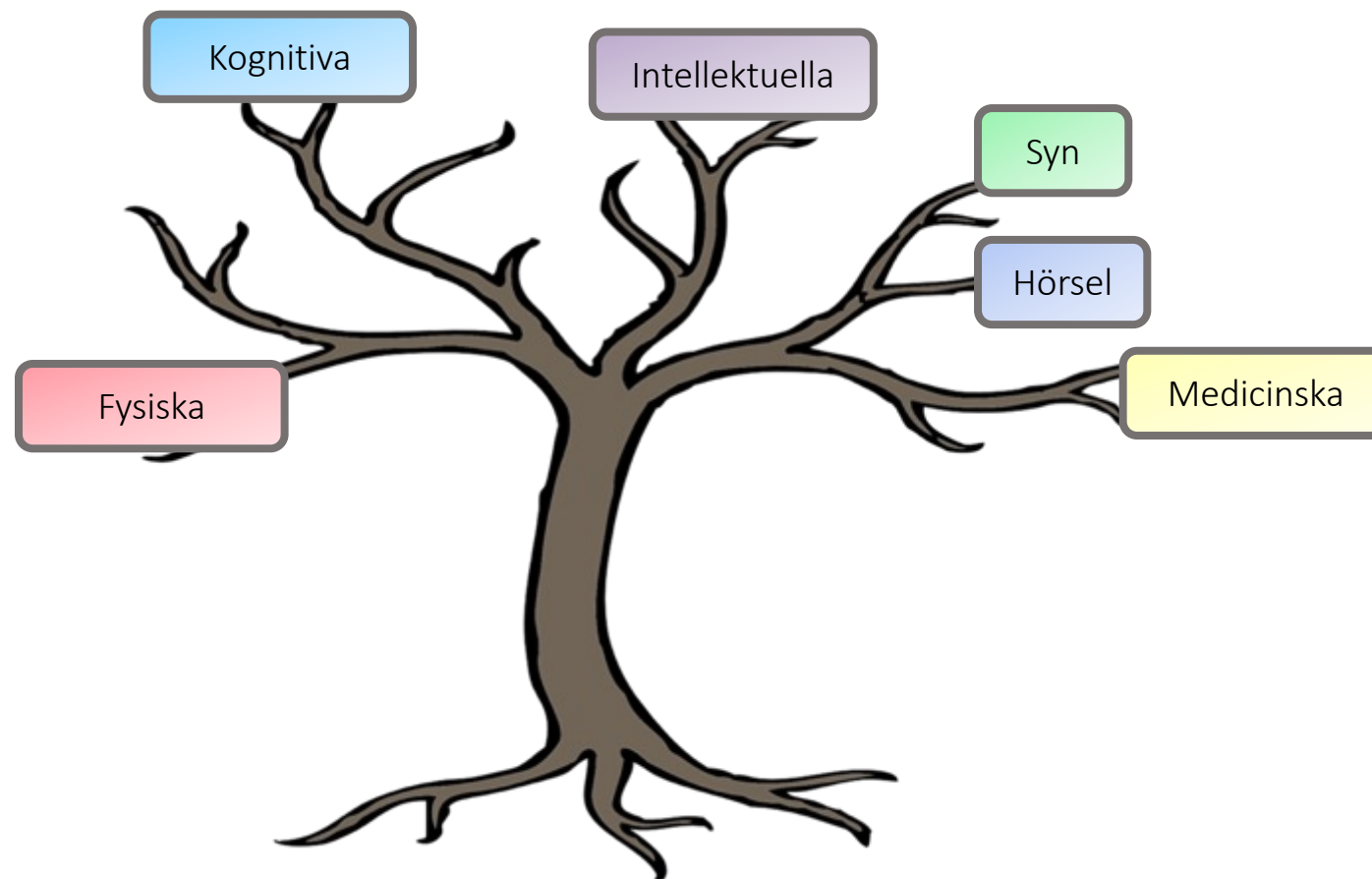
Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Övergripande mål för civil beredskap

- Komplettera och vidareutveckla samhällets förmåga att förbereda, hantera och återhämta sig från störningar och kriser så det tillgodoser ***mångfald, socialt inkluderande och jämlikhet***

Inkludera mångfald i forskning om kris

Äldre samt individer med olika funktionsnedsättningar

Att använda Human Factors metodik

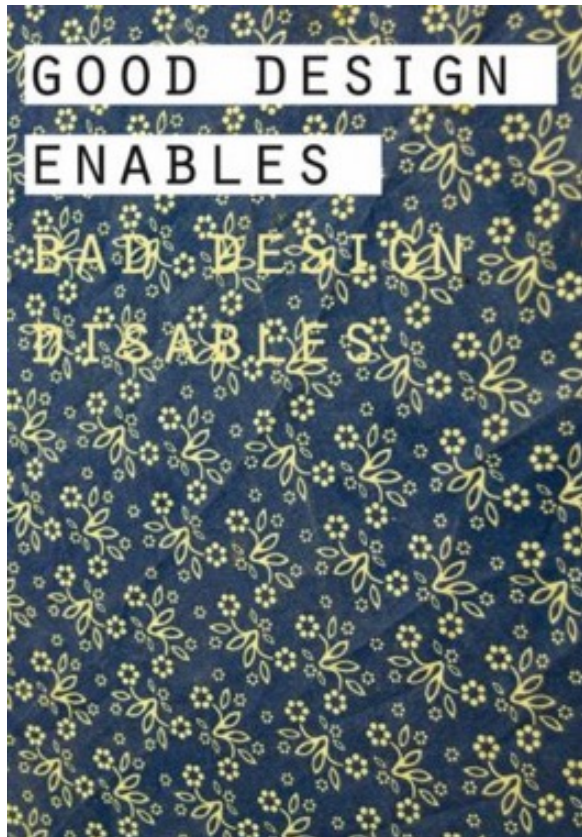
...för att generera insikter och anpassa lösningar till så många som möjligt genom:

- Riktlinjer för Universell design
- Aktivt deltagande och medskapande (Co-Creation)

Vad är universell design?

Utformning utifrån att människor är olika och inte alltid har samma förutsättningar

(Universell) Design principer

1. Likvärdig användning
2. Flexibel användning
3. Enkel & intuitiv användning
4. Uppfattbar information
5. Tolerans för misstag
6. Låg fysisk ansträngning
7. Storlek och utrymme för åtkomst och användning

Jämför med generella designprinciper

"An Introduction to Usability" av Jordan, 1998)

1. Konsekvent och samstämmig utformning
2. Kompatibelt med användarens förväntningar
3. Ta hänsyn till användarens resurser
4. Ge återkoppling
5. Designa för minimering av felhandlingar & möjlighet att korrigera fel
6. Låta användaren ha kontroll (över det som händer)
7. Visuell tydlighet i utformning
8. Prioritera information och funktioner
9. Ge tydliga ledtrådar
10. Lämpligt utnyttjande av teknik i nya sammanhang

Likvärdig användning: Alla kan förflytta sig på samma plats

Storlek & utrymme som alla kan använda

Enkel & uppfattbar information vid kris

Genomförda studier med Co-Creation

Förstå olika gruppers behov vid kris och vad de kan bidra med!

Workshops om krisberedskap med:

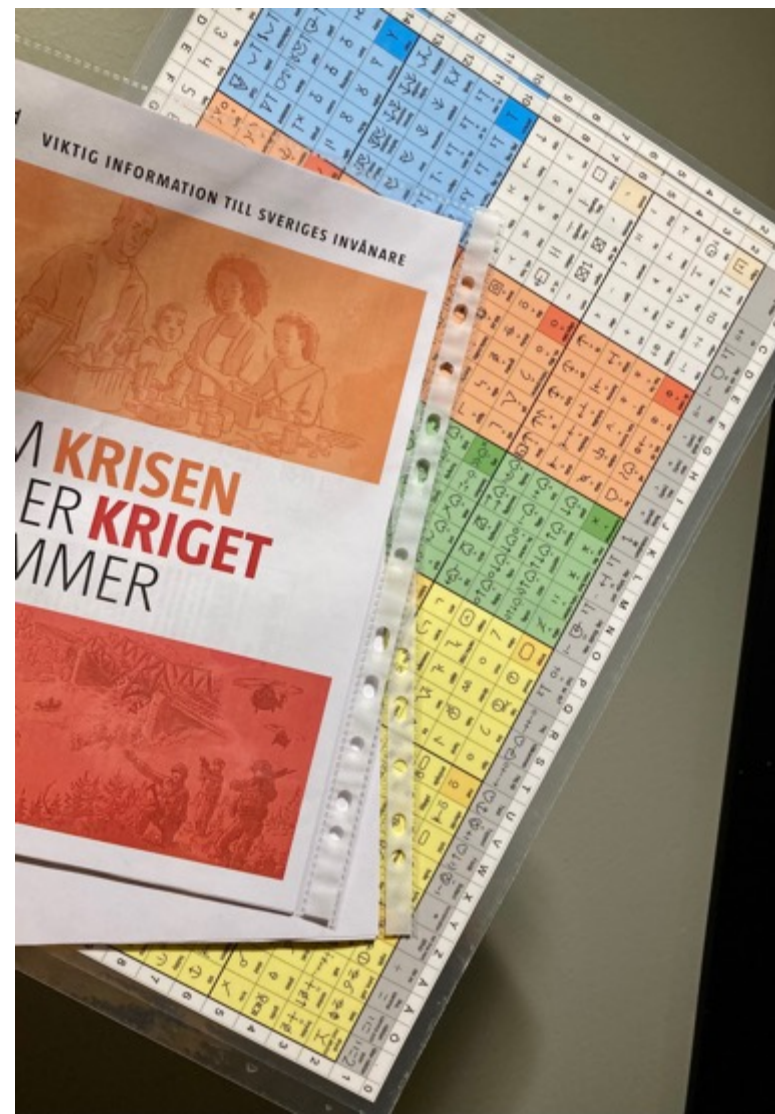
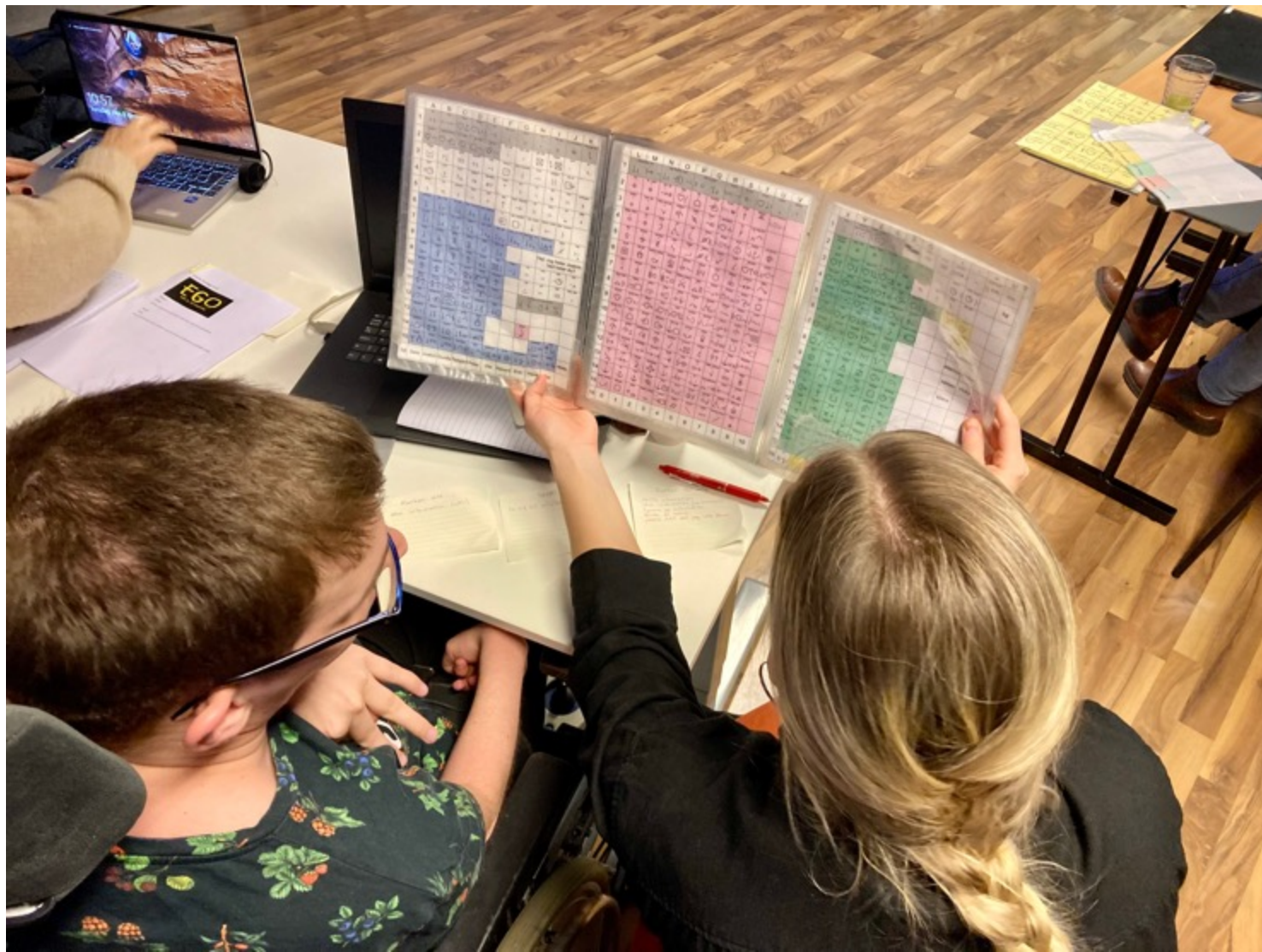
- personer som kommunicerar med Bliss
- personer som har afasi
- personer som har intellektuella nedsättningar

Krisövning i fält med:

- personer som arbetar med krisberedskap i kommun
- personer med olika funktionsnedsättningar

Bliss-kommunikation

Workshop om kris via Bliss kommunikation

- Kommunikationen kräver tid, kunskap och en personlig relation
- Även en liten kris kan vara livshotande
- De har livslång erfarenhet av att vara förberedda
- **De litar inte på att samhället känner till deras existens och behov**

Reflexion:

- Det saknas vissa ord som rör kriser och nödsituationer i svenska Bliss.
Problematiskt att frågor om liv/död inte kan diskuteras

K R I S L Å D A N

Workshop med afatiker om kris

- Anser de kan ta hand om sig själva om de får stanna hemma
- Kan hitta krisinformation på internet via mobil/dator
- Förstår grundläggande begrepp, men komplexa förlopp svåra att följa
- Har aldrig övervägt att fylla på med mat och medicinska förnödenheter
- Vet inte hur de skulle få hjälp om mobilen inte fungerar
- **Litar inte på att samhället känner till dem och deras behov vid en kris**

Reflexion:

De tror att andra med afasi kan ha svårt att hitta, förstå och följa information, men att de själva kan

Utveckla egen krislista

Workshop individer med intellektuella nedsättningar

- Reflekterar över vad en kris är, och vad de skulle göra då
- Pekar på faror och hinder relaterade till deras nedsättning – ex. batterier för hörsel- och rörelsehjälpmedel kan ta slut
- Hittar kreativa lösningar som kanske inte är uppenbara för andra
- Pratar om rädsla för familj, vänner och husdjurs välbefinnande

”I en kris är det för riskabelt att fly med rullstol. Du kan bli skadad, det är mycket säkrare att vistas inomhus ”

”Du klarar dig inte utan familj; de är ett måste”

Krisövning – Rollspel

Krisberedskapsfolk från kommuner och individer med funktionsnedsättningar

Krisövning – Krisberedskapare

Stabsrummet – otjänligt vatten följt av elbortfall

Information till invånarna vid trygghetspunkten

Krisövning – Personer med nedsättningar

Frågor och funderingar – hur ska jag ladda min rullstol, hur kommer jag hem?

Insikter från krisövningen

Krisberedskaparna fick

- nya, oväntade insikter genom frågor som deltagarna ville ha svar på
- en djupare förståelse för deras problem och svagheter
- att det behövdes omedelbara och enkla svar

Personerna med funktionsnedsättning

- hjälpte varandra när de skulle fråga eller göra något
- förstod varandras bekymmer väl
- fungerade som resurser för varandra
- fick en realistisk förståelse för hur en kris faktiskt kan påverka dem

Alla kan vara en aktiv resurs vid kris!

Specifikt för personer med funktionsnedsättning- Agera ambassadör för andra med samma nedsättning som kan behöva stöd!

- **Många vill ställa upp, men vet ej vart de ska vända sig!** Föreningar, frivilligorganisationer, kyrkan, kommunen måste ha kontaktpersoner lätta att nå
- Gå kurs i hemberedskap, testa krisplaner
- Gör egen krisplan, skriv lapp om dig/dina behov, hjälp andra med detta
- Organisera ihop grupper – och upprätta kontaktlistor, inklusive viktiga behov
- Hjälp vid trygghetspunkter, tolka och sprida information, svara på frågor
- Ha koll på skyddsrum och förflyttningsvägar som stöd för andra

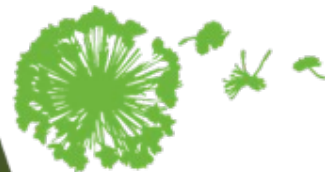

Från passiv mottagare till aktiv resurs i krishanteringssystemet

Anna-Lisa Osvalder

FURUBODA

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap